

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum virtus generalis? 2

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

luntatis aliquis moderatè utatur corporalibus membris.

Ad secundum dicendum, quòd sicut August. dicit in 1. de Ciuit. Dei *, Proposito animi permanente, per quod etiam corpus sanctificari meruit, nec ipsi corpori auferat sanctitatem violentia libidinis alienæ, quam seruat perseverantia continentia suæ. Et ibidem dicit *, quòd est virtus animi, quæ comitem habet fortitudinem, qua potius qualibet mala tolerare, quàm malo consentire decreuit.

li 1. c. 18.
post med.
tom. 5.

Eiusdem
1. lib. c.
18. to. 5.

Ad tertium dicendum, quòd sicut August. dicit in 4. contra Iulianum *, Absit ut sit in aliquo vera virtus, nisi fuerit iustus. Absit autem, ut sit iustus verè, nisi viuat ex fide. Et ideò concludit, quòd in infidelibus neque est verè castitas, neque aliqua alia virtus: quia scilicet non referuntur ad debitum finem. Et sicut ibidem subdit, non officijs, id est, actibus, sed finibus à vitijs discernuntur virtutes.

li. 4. c. 3.
aliquan.
sulum à
prin. 10 7

Ad quartum dicendum, quòd castitas, in quantū est quidem secundum rationem operans, habet rationem virtutis; in quantum autem habet delectationem in suo actu, connumeratur inter fructus.

ARTIC. II.

Utrum castitas sit virtus generalis?

729

Ad secundum sic proceditur. Videtur, quòd castitas sit virtus generalis. Dicit enim August. in lib. de mendacio *, quòd castitas animi, est ordinatus animi motus, non subdens maiora minoribus. Sed hoc pertinet ad quamlibet virtutem. Ergo castitas est generalis virtus.

c. 20. post
me. 10. 4.

¶ 2 Præterea, Nomen castitatis à castigatione sumitur. Sed quilibet motus appetitiuæ partis debet castigari à ratione. Cùm ergo per quamlibet virtutem morale refrænetur aliquis appetitiuus motus, videtur quòd qualibet virtus moralis sit castitas.

¶ 3 Præterea, Castitati fornicatio opponitur. Sed fornicatio videtur ad omne genus peccati pertinere. Dicitur enim in Psal. 72. Peccates omnes qui fornicant.

nicantur abs te. Ergo castitas est generalis virtus.

S E D contra est, quod Macrob. * ponit eam partem temperantiæ.

lib. 1. in som. S. ip. in fol. 2. ante m. 2. lib. RESPONDEO dicendum, quod nomen castitatis dupliciter accipitur. Vno modo proprie: & sic est quædam specialis virtus habens specialem materiam, scilicet concupiscentias delectabilium, quæ sunt in venereis. Alio modo nomen castitatis accipitur metaphoricè. Sicut enim in corporis commitione, consistit delectatio venereorum, circa quam proprie est castitas, & oppositum vitium, scilicet luxuria: ita etiam in quadam spiritali coniunctione mentis ad res aliquas, consistit quædam delectatio, circa quæ est quædam spiritalis castitas metaphoricè dicta, vel etiam spiritalis fornicatio, similiter metaphoricè dicta. Si enim mens hominis delectetur in spiritali coniunctione ad id, cui debet coniungi, scilicet ad Deum; & abstinet se ne delectabiliter alijs coniungatur contra debitum diuini ordinis: dicitur castitas spiritalis, secundum illud 2. ad Corin. 11. Respondit vni viro virginem castam exhibere Christo. Si autem delectabiliter contra debitum diuini ordinis coniungatur mens quibuscumque alijs rebus, dicitur fornicatio spiritalis, secundum illud Hierem. 3. Tu autem fornicata es cum amatoribus multis. Et hoc modo accipiendo castitatem, castitas est generalis virtus: quia per quamlibet virtutem retrahitur mens humana, ne rebus illicitis delectabiliter coniungatur. Principaliter tamen ratio huius castitatis consistit in charitate, & in alijs virtutibus theologis, quibus mens hominis coniungitur Deo.

Ad primum ergo dicendum, quod ratio illa procedit de castitate metaphoricè dicta.

Ad secundum dicendum, quod sicut supra dictum est *, concupiscentia delectabilis maxime assimilatur puero, eo quod appetitus delectabilis est nobis naturalis, & præcipue delectabilium secundum naturam, quæ ordinantur ad conseruationem naturæ. Et inde

In corp. art. ar. prec. q. 142 ar. 2.

in le est, quod si nutriatur horum delectabilium concupiscentia, per hoc quod ei consentiatur, maxime augetur: sicut puer, qui suæ voluntati relinquitur. Et sic concupiscentia horum delectabilium maxime indiget castigari. Et idem circa huiusmodi concupiscentias anonomasice dicitur castitas: sicut & fortitudo est circa ea in quibus maxime indigemus animi firmitate.

Ad tertium dicendum, quod obiectio illa procedit de fornicatione spirituali metaphoricè dicta, quæ opponitur castitati spirituali, ut dictum est *.

ARTIC. III.

Vtrum castitas sit virtus distincta ab abstinentia?

In corp. art.

AD tertium sic proceditur. Videtur, quod castitas non sit virtus distincta ab abstinentia: quia circa materiam vnus generis sufficit vna virtus. Sed vnus generis videntur esse quæ pertinent ad vnum sensum. Cum ergo delectatio ciborum, circa quam est abstinentia; & delectatio venereorum, circa quam est castitas, pertineant ad tactum: videtur quod castitas non sit alia virtus ab abstinentia.

730
2. d. 24.
q. 2. a. 1.
ad 3. Et
vir. q. 1.
a. 4. co. fr.

¶ 2. Præterea, Philos. in 3. Ethic. * omnia vitia intemperantiæ assimilantur puerilibus peccatis, quæ castigatione indigent. Sed castitas nominatur à castigatione vitiorum oppositorum. Ergo cum per abstinentiam quadam vitia intemperantiæ cohibeantur, videtur quod abstinentia sit castitas.

*li. 3. c. vii
sim. 10. 5.*

¶ 3. Præterea, Delectationes aliorum sensuum pertinent ad temperantiam, in quantum ordinantur ad delectationes tactus, circa quas est temperantia. Sed delectationes ciborum, circa quas est abstinentia, ordinantur ad delectationes venereorum, circa quas est castitas. Vnde dicit Hierony. * Venter & genitalia sibi metipsis vicina sunt, ut ex vicinitate membrorum cõfederatio intelligatur vitiorum. Ergo abstinentia & castitas non sunt virtutes ab inuicem distinctæ.

*Ad A-
mãdun,
aliquu-
rulum à
princ. 10*

SED contra est, quod Apost. 2. ad Cor. 6. connumerat castitatem ieiunij, quæ ad abstinentiam pertinent.

R E-